

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นผลการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีการดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผลการวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 กับประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง
4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูของโรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2565 จำนวน 14 โรงเรียน ครูจำนวน 850 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูของโรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2565 จำนวน 265 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 ; อ้างถึงใน

บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 43) โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้สถานศึกษาเป็นชั้นของการสุ่ม หลังจากนั้นคัดเลือกครูของแต่ละโรงเรียนตามขนาดของสถานศึกษาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยในการสุ่ม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและการหาของคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างครอบคลุมตามตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปเป็นนิยามศัพท์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง

2. เลือกเทคนิคที่ใช้ในการวัด ในครั้งนี้เลือกเทคนิคการวัดเจตคติของตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1993 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 121) ที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับจากมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ดังนี้

5 หมายถึง	ระดับมากที่สุด
4 หมายถึง	ระดับมาก
3 หมายถึง	ระดับปานกลาง
2 หมายถึง	ระดับน้อย
1 หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

3. สร้างข้อความเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง จำนวน 19 ข้อความ และข้อความเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง จำนวน 25 ข้อความ ตามนิยามศัพท์ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. นำข้อความที่สร้างขึ้นทั้งหมดมาปรับปรุงภาษาให้อ่านง่าย เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อนแล้วจัดเรียงข้อความตามรูปแบบของการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อความรายชื่อ แล้วนำแบบตรวจสอบความตรงของข้อความรายชื่อไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ลงความเห็นข้อความแต่ละข้อตรงกับสิ่งที่ต้องการวัดว่าตรงกับเนื้อหาที่ประเมินหรือไม่ โดยให้ +1 คะแนน ถ้าวัดความความเห็นตรง ให้ 0 คะแนน ถ้าวัดความความเห็นที่ไม่แน่ใจ และให้ -1 คะแนน ถ้าวัดความเห็นที่ไม่ตรง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาของข้อความรายชื่อด้วยวิธีการหาค่าดัชนี IOC (Index of Item-Objective Congruence) โดยนำคะแนนของผู้ทรงคุณวุฒิ

ทั้ง 5 คน มาหาค่าเฉลี่ยรายข้อแล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ .5 ขึ้นไป แล้วนำไปใช้สร้างแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาชลบุรี ระยอง ได้ข้อความที่ใช้สอบถามภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 จำนวน 19 ข้อ มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 และได้ข้อความที่ใช้สอบถามประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จำนวน 25 ข้อ มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00

5. นำข้อความที่คัดเลือกไว้ตามข้อ 4 มาสร้างเป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดระยอง โดยจัดเรียงข้อความหรือข้อคำถามตามลำดับของตัวแปรแล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูของโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item-Total Correlation) คัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ได้ข้อความที่ใช้สอบถามภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 จำนวน 19 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.52 ถึง 0.88 และได้ข้อความที่ใช้สอบถามประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จำนวน 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.56 ถึง 0.83

6. นำข้อความที่คัดเลือกไว้ตามข้อ 5 มาสร้างเป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดระยอง โดยจัดเรียงข้อคำถามตามลำดับของตัวแปรแล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูของโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2565 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้ครั้งแรก จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 เท่ากับ 0.98 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง เท่ากับ 0.97 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

7. นำแบบสอบถามมาจัดเรียงให้เรียบร้อยสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อขอความอนุเคราะห์จากสถานศึกษาในพื้นที่ วัดกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย และส่งคิวอาร์โค้ดของแบบสอบถาม เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบแบบสอบถามออนไลน์ได้สะดวกขึ้น โดยวิธีการส่งเครื่องมือด้วยตนเองและส่งทางไปรษณีย์ พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ให้โรงเรียนตอบกลับแบบสอบถามออนไลน์ และเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ โดยผู้วิจัยกำหนดวันในการตอบกลับแบบสอบถามออนไลน์ และกำหนดวันในการรับเครื่องมือจากสถานศึกษาที่ส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนและข้อมูลการตอบรับแบบสอบถามออนไลน์ที่มีความสมบูรณ์ 265 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 ในพื้นที่ วัดกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 121)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 อยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 อยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 อยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 อยู่ในระดับน้อยที่สุด
2. การวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่ วัดกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และใช้ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยตามหลักเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 121)

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีประสิทธิผลของสถานศึกษาในระดับมากที่สุด
 คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีประสิทธิผลของสถานศึกษาในระดับมาก
 คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีประสิทธิผลของสถานศึกษาในระดับปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีประสิทธิผลของสถานศึกษาในระดับน้อย
 คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีประสิทธิผลของสถานศึกษาในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 กับประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2556 : 121)

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเท่า 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์
 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.80 - 0.99 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันสูงมาก
 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.60 - 0.79 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันสูง
 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.40 - 0.59 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันปานกลาง
 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.20 - 0.39 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันต่ำ
 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.01 - 0.19 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันต่ำมาก

4. วิเคราะห์อิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ของสถานศึกษา และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคความปรกตึถัดไปที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการกำหนดทิศทางของสถานศึกษาและด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติของสถานศึกษา

2. ผลการศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก รองลงมาคือด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน และประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยองที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนและด้านความพึงพอใจในงานมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 กับประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับความสัมพันธ์กันสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

4. ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง คือ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ด้านการกำหนดทิศทางของสถานศึกษาด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติของสถานศึกษาด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ของสถานศึกษามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ เท่ากับ 0.960 ค่ากำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (R^2) เท่ากับ 0.921 สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา ได้ร้อยละ 92.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถสร้างสมการในการพยากรณ์หรือสมการถดถอยได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 0.329 + 0.143 (X_1) + 0.423 (X_2) + 0.350 (X_3)$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_y = 0.153 (X_1) + 0.461 (X_2) + 0.366 (X_3)$$

ทั้งนี้ จากสมการพยากรณ์แสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 1 หน่วย ประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยองเปลี่ยนแปลงไปที่ 0.143 , 0.423 และ 0.350 หน่วย ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง มีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง พบว่ามีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ของสถานศึกษา ด้านการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา และด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ทั้งนี้เนื่องจากโลกยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและรวดเร็วความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลก่อให้เกิดการแข่งขันด้านสังคมเศรษฐกิจ การเมือง ค่านิยม วัฒนธรรมข่าวสารที่มีการเชื่อมโยงกันอย่างรวดเร็ว นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงของการบริหารจัดการในหน่วยงาน รวมทั้งมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างขององค์กรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานให้สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการศึกษา เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและทักษะอย่างเพียงพอ จึงทำให้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของรังสรรค์ อินทน์จันทน์ (2552 : 62) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการที่ผู้นำใช้อิทธิพลและอำนาจของตนต่อบุคคลอื่นในการกระตุ้นขึ้น การให้คำปรึกษา การสั่งการ ตลอดจนการจัดการหาปัจจัยที่จำเป็น เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของวิระพงษ์ เกียรติไพรยศ (2565 : 123) ได้ศึกษาภาวะผู้นำกับการบริหารองค์กรในยุคนิวนอร์มัลพบว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของโลก ที่เรียกว่ายุคนิวนอร์มัล (New normal) คือ การใช้ชีวิตปรกติวิถีใหม่ เพื่อให้การดำเนินชีวิตสามารถก้าวต่อไปได้ ซึ่งการบริหารองค์กรก็ต้องมีการปรับตัวให้อยู่รอดและสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ ดังนั้นภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสำคัญมากต่อการทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ บทความนี้จึงมุ่งเสนอภาวะผู้นำกับการบริหารองค์กรในยุคนิวนอร์มัล ซึ่งได้เสนอภาวะผู้นำ 5 ประการ (Vi-STAR Model) ประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ 2) คิดเชิงระบบ 3) ใช้เทคโนโลยี 4) มีความรับผิดชอบ และ 5) มีความยืดหยุ่น ภาวะผู้นำ 5 ประการนี้จะทำให้การบริหารองค์กรบรรลุเป้าหมายและอยู่รอดในยุคสังคมนิวนอร์มัล สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรวรรณ ภัทรดำเนินสุข (2564 : 1172) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู

ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม พบว่า ภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในพื้นที่ต้นนวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน และด้านความพึงพอใจในงานมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ทั้งนี้เนื่องจากประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่ต้นนวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ขึ้นอยู่กับว่าสถานศึกษามีการพัฒนาสื่อการเรียนสอนให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มีการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการและความสามารถของผู้เรียน การเข้าศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นของนักเรียนอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทุกระดับชั้นของสถานศึกษาอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ ปัจจัยเหล่านี้จึงส่งผลให้ประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่ต้นนวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดคุณมล สุภาทอง (2562 : 5) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ผลการศึกษาพบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารแบบต่าง ๆ อยู่ระดับมากทุกแบบเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) แบบผู้สร้างสรรค์ให้มีส่วนร่วม 2) แบบผู้สร้างสรรค์ที่ควบคุม 3) แบบผู้บริหารกระบวนการ 4) แบบผู้รักษาสภาพเดิม และมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) การบริหารงบประมาณ 2) การบริหารทั่วไป 3) การบริหารวิชาการ 4) การบริหารงานบุคคล ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารแบบต่าง ๆ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 กับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในพื้นที่ต้นนวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 ทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติของสถานศึกษา ด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับประสิทธิผลของสถานศึกษาใน

พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง อยู่ในระดับความสัมพันธ์กันสูง เป็นไปตามสมมติฐานของงานวิจัย ทั้งนี้เนื่องจากเนื่องจากภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยองด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาไกรวรรณ ปุณขันธ์ (2552 : 3) ได้ศึกษา ผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรม ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวางแผนกลยุทธ์ 2) ภาวะผู้นำ 3) วิสัยทัศน์ 4) คุณธรรมจริยธรรม 5) การบริหารองค์กรและรูปแบบผู้นำเชิงกลยุทธ์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สำนักเรียนพระปริยัติธรรม จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของชัตติยา ค้างสำราญ (2552 : 1) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผนกลยุทธ์ 2) ประเมินกลยุทธ์ของโรงเรียน 3) กำหนดทิศทางของโรงเรียน 4) กำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน 5) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ของโรงเรียน และ 6) ประเมินกลยุทธ์ของโรงเรียน และรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก 36 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวุฒิ ภารพบ (2553 : 34) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน เอกชนในจังหวัด ภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดภาคใต้ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า ด้านการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติของสถานศึกษา และด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ของสถานศึกษาส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ได้ร้อยละ 92.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลตามตัวแปร ได้ดังนี้

4.1 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 ด้านการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา สามารถร่วมพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้

ทั้งนี้เนื่องจากการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา เป็นระดับของเป้าหมายที่มีผลต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน ประกอบด้วย ความสามารถในการกำหนด วิสัยทัศน์ ความสามารถในการนำปัจจัยต่าง ๆ เข้ามำหนดกลยุทธ์ ความสามารถในการพยากรณ์ และกำหนดอนาคต ความสามารถในการคิดเชิงปฏิวัติ และความคิดความเข้าใจระดับสูง ซึ่งมีคุณลักษณะที่บ่งชี้ดังต่อไปนี้ คือ 1. ความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ มีคุณลักษณะที่บ่งชี้คือกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจ เป้าหมาย ผลผลิตหลัก เป้าประสงค์ แผนงานและโครงการของหน่วยงานที่นำสู่โครงการของหน่วยงานที่นำสู่การปฏิบัติได้ชัดเจน ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ของหน่วยงานเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดวิสัยทัศน์ได้ชัดเจนสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม สถานการณ์ปัจจุบันและเป้าหมายกลยุทธ์ของภาครัฐ มีการทบทวนวิสัยทัศน์และปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน เน้นการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ด้วยวิธีการทำงานเป็นทีมและวิสัยทัศน์ต้องมีจุดเด่นนี้เป็นเอกลักษณ์ของหน่วยงานมุ่งให้ผลผลิตต่าง ๆ เกิดขึ้นตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้เพื่อผ่านเกณฑ์การประเมินภายนอก 2. ความสามารถในการนำปัจจัยต่าง ๆ เข้ามำหนดกลยุทธ์ มีคุณลักษณะที่บ่งชี้คือมีการบริหารจัดการข้อมูลเป็นระบบสารสนเทศและบริหารงาน โดยใช้ฐานข้อมูล มีการรายงานผล แผนงาน และโครงการเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพัฒนางานและกำหนดแผนปฏิบัติการเป็นนัยกว้างแผนที่ใช้เทคโนโลยี และบูรณาการเทคนิควิธีต่าง ๆ มากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการมีการคิดแผนงาน โครงการใหม่ ๆ และให้คำปรึกษาแนะนำงานกับบุคลากรในหน่วยงานอยู่เสมอ เป็นนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กระตุ้นให้บุคลากรมีความคิดเชิงกลยุทธ์ ยืดหยุ่นการปรับตัวและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้ สามารถระดมทรัพยากร สนับสนุนจากภาคเอกชน หรือชุมชนโดยไม่รบกวนงบประมาณจากราชการมีมาตรฐานในการทำงาน เพื่อสร้างวัฒนธรรมของหน่วยงานและแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) 3. ความสามารถในการพยากรณ์และกำหนดอนาคต มีคุณลักษณะที่บ่งชี้คือกำหนดอนาคตได้ (Anticipating and Creating a Future) สำเร็จตามเป้าหมายสามารถวางแผนคาดการณ์ อนาคตหน่วยงานและปฏิบัติได้ มีความสามารถเชิงรุก โดยกระทำการแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วนในขณะที่บริหารส่วนใหญ่จะวิเคราะห์สถานการณ์ก่อนและรอให้ปัญหาคืบคลานไปเองมีความสามารถสร้างวิกฤติให้เป็น โอกาสเล็งเห็น โอกาสในขณะนั้นและไม่รีรอที่จะนำโอกาสนั้นมาใช้ประโยชน์ในงานของหน่วยงานผลการดำเนินงานที่ผ่านมาวิเคราะห์ข้อบกพร่องเพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขและพัฒนาที่มุ่งสู่อนาคตพัฒนากระบวนการของหน่วยงานให้ไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้และมีการจัดการความรู้ที่ดี 4. ความสามารถในการคิดเชิงปฏิวัติ มีคุณลักษณะที่บ่งชี้คือ มีความคิดเชิงบูรณาการสามารถเชื่อมโยงหน่วยย่อย ๆ ที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลเข้าด้วยกันกับเรื่องหลักได้ มีความคิด แบบองค์รวมคือผสมผสานการคิดเชิงมโนทัศน์และการคิดเชิงบูรณาการ คิดนอกกรอบเพื่อหาเทคนิค วิธีการที่แปลกใหม่และสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหา

มีความคิดในเชิงรุกและสร้างแรงบันดาลใจให้เพื่อนร่วมงานเกิดความคิดริเริ่มการทำงานและการแก้ปัญหา มีความสามารถในการวิจัยและพัฒนา ผลผลิตหรือบริการเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ คิดหาวิธีการใหม่ ๆ มาให้บริการในหน่วยงานเพื่อลดระยะเวลา และลดต้นทุน ความคิดความเข้าใจระดับสูง มีคุณลักษณะที่บ่งชี้คือ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถขยายขอบเขตความคิดที่มีอยู่เดิมสู่ความคิดที่แปลกใหม่แตกต่างไปจากคิดเดิม มีทักษะและไหวพริบในการแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์และกำหนดทิศทางของหน่วยงาน ได้มีการคิดเชิงกลยุทธ์ กำหนดวิธีการที่ดีที่สุดเพื่อบรรลุเป้าหมาย สามารถสร้างและเชื่อมโยงความรู้จากประสบการณ์เดิมและใหม่เข้าด้วยกันได้ มีการคิดพิจารณาทบทวนก่อนการตัดสินใจและมีการติดตามประเมินผล การปฏิบัติงาน มีความรอบรู้ในสถานการณ์สามารถวิเคราะห์และนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อสร้างสรรค์ และพัฒนาหน่วยงานได้ สอดคล้องกับวิราพร ศิบุญมี (2556 : 63) ได้กล่าวว่าการกำหนดทิศทางขององค์กรของสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์ภายในและภายนอกองค์กร เพื่อนำผลการวิเคราะห์ไปกำหนดทิศทางขององค์กรให้สามารถดำเนินการบริหารจัดการองค์กร ไปสู่เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการ โดยวัดได้จากตัวบ่งชี้ของการกำหนดทิศทางขององค์กร คือ 1) การมีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ 2) การมีความคิดความเข้าใจในระดับสูง 3) การมีความสามารถในการพยากรณ์และกำหนดอนาคต และ 4) การมีความสามารถในการคิดเชิงปฏิวัติในการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา สอดคล้องกับรุ่งนริญ พุทธิเสน (2557 : 128) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร หมายถึง วิธีการที่จะทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย โดยการกำหนดวิสัยทัศน์และการนำปัจจัยนำเข้ามากำหนดกลยุทธ์ จากองค์ประกอบหลักด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร สามารถสรุปความหมายขององค์ประกอบย่อยด้านการกำหนดทิศทางขององค์กรได้ดังนี้ 1. การกำหนดวิสัยทัศน์ หมายถึง การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อนำข้อมูลมากำหนดวิสัยทัศน์ให้มีความชัดเจน เหมาะสม สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม นำไปสู่การปฏิบัติและมีการตรวจสอบทบทวนอยู่เสมอ 2. การนำปัจจัยนำเข้ามากำหนดกลยุทธ์ หมายถึง การบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ การประยุกต์ใช้ข้อมูลสารสนเทศ การระดมทรัพยากร การวางแผนการใช้ทรัพยากร การพัฒนาบุคลากร การกำกับติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

4.2 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติของสถานศึกษา สามารถร่วมพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้ ทั้งนี้เนื่องจากด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติของสถานศึกษา การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติเป็นการตัดสินใจและการลงมือดำเนินการปฏิบัติของผู้บริหารซึ่งเป็นกำหนดการดำเนินงาน

ระยะยาวขององค์กรต้องอาศัยกระบวนการจัดการที่เป็นพื้นฐานขององค์กรหรือหน้าที่ของการบริหารจัดการ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การนำไปปฏิบัติ การควบคุมการปฏิบัติการ ทั้งยังเกี่ยวข้องกับโครงสร้างขององค์กร ระบบการจ่ายค่าตอบแทนหรือรางวัลที่ได้รับจากการจัดสรรงบประมาณและกฎระเบียบขององค์กร นโยบายและวิธีปฏิบัติขององค์กร จึงส่งผลให้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 สอดคล้องกับแนวคิดของ Robbins and Coulter (2003) กล่าวว่า การปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ต้องอาศัยการจัดการทรัพยากรมนุษย์การทำงานเป็นทีม การจูงใจและความเป็นผู้นำ มักจะมีความเกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องมือหลาย ๆ อย่างหรือ ส่วนต่าง ๆ ขององค์กรที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับกลยุทธ์ในทางปฏิบัติผู้นำที่เข้มแข็งเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือที่สำคัญที่สุดสำหรับการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ การนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ เป็นกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่เน้นการวางแผน แต่หากมิได้นำไปปฏิบัติหรือประเมินผลอย่างเหมาะสม องค์กรก็จะไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ จึงกล่าวได้ว่าทุกกระบวนการต่างก็มีความสำคัญและต่อเนื่องซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของกมล โสวาปี (2557) การศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และความมีประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับความมีประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.3 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 ด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ของสถานศึกษา สามารถร่วมพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้ ทั้งนี้เนื่องจากด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ของสถานศึกษา ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นพฤติกรรมของผู้บริหารที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถ สถิติปัญญาในด้านต่าง ๆ เพื่อบริหารจัดการองค์กร เป็นภาวะผู้นำที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบัน ผู้นำที่มีกลยุทธ์ในการบริหารงาน มองอนาคต ก้าวหน้าทันสมัย และตามทันการเปลี่ยนแปลงของโลก และสังคมพร้อมทั้งผลักดันให้คนอื่น ๆ ในสังคมร่วมมือและทำไปพร้อมกันได้ จะส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ขององค์กรในที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ DuBrim (2007) ซึ่งกล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เป็นกระบวนการในการกำหนดทิศทาง กระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่องค์กรในการริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ในองค์กรอยู่รอดต่อไปได้ การเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ยังเป็นอีกหนึ่งในประเภทของภาวะผู้นำ ที่จะเป็นตัวผลักดันให้การบริหารเชิงกลยุทธ์ ประสบความสำเร็จด้วยดี สอดคล้องกับแนวคิดของ Hitt, Ireland and Hoskisson (2011) ซึ่งสรุปว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นความสามารถของผู้นำในการกำหนดวิสัยทัศน์หรือทิศทางขององค์กร

โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมเป็นหลักแล้วสื่อสารใจเพื่อนาวิสัยทัศนนั้นไปสู่การปฏิบัติ นอกจากนี้ผู้นำเชิงกลยุทธ์จะต้องมีการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพในแง่ของการใช้ประโยชน์และการรักษาความสามารถหลักการจัดการทุนมนุษย์และทุนทางสังคมสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผลเน้นจริยธรรมและการควบคุมองค์การอย่างสมดุล สอดคล้องกับแนวคิดของ Glickman, Gordon and Ross-Gradon (2001) ได้สรุปว่า คุณลักษณะของโรงเรียนประสิทธิผลหรือโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารงานที่ได้มีการปรับปรุงแล้ว ได้แก่ ผู้บริหารที่มีความหลากหลายของภาวะผู้นำซึ่งรวมถึงภาวะผู้นำของครูด้วยตระหนักถึงสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมของโรงเรียน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันและปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์อย่างต่อเนื่องได้รับการสนับสนุนทั้งจากภายนอกและภายในโรงเรียนในเรื่องเวลาเรียน การจัดกิจกรรม ด้านวิชาการ และคุณธรรมจริยธรรมเน้นที่การเรียนการสอนมีการพัฒนาที่ต่อเนื่อง เช่น การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโรงเรียนมีแผนการสอนที่ดีครูมีความร่วมมือกันมีการศึกษาวิจัยเพื่อหาข้อมูลในการสร้างรูปแบบของโรงเรียน ใช้วิธีการหลากหลายเพื่อพัฒนาปรับปรุงโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของคชาภรณ์ เสริมศรี (2557) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลาภู เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ และด้านการกำหนดทิศทางกลยุทธ์ ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลาภู เขต 1 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำงานหรืออำนาจพยากรณ์ ร้อยละ 19.10 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัย ของแสงระวี ลิตรักษ์ และคณะ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ ได้ร้อยละ 60

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า ด้านการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติของสถานศึกษา ด้านการควบคุมและประเมิน

กลยุทธ์ของสถานศึกษา สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรม การศึกษาจังหวัดระยอง ได้ร้อยละ 92.10 ซึ่งให้เห็นถึงความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้ผู้บริหารมี ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 ที่สอดคล้องกับยุคสมัย ให้ความสำคัญกับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยองมากขึ้น เพื่อให้ การดำเนินงานภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างราบรื่นและประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

2. ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 กับประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า ด้านการนำ กลยุทธ์ไปปฏิบัติของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันสูงมากต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง จึงเสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนด วัตถุประสงค์ แนวทางปฏิบัติงานและความจำเป็นในการใช้ทรัพยากร มีการติดต่อสื่อสารใน กระบวนการวางแผนเป็นไปอย่างทั่วถึง มีการกระจายงานออกเป็นหน้าที่ มีการมอบหมายงาน ความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่ ให้คำแนะนำและคำปรึกษาแก่ผู้ปฏิบัติให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ของการปฏิบัติงาน มีการยกย่องสรรเสริญให้รางวัลอย่างยุติธรรมและถูกต้องเหมาะสม และมีการ ทบทวนและปรับแผนเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงและผลลัพธ์ไม่เป็นไปตามที่กำหนด

3. ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 ในพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ด้านการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา และด้านการนำกลยุทธ์ ไปปฏิบัติของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุดจึงเสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญ ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กร เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางของสถานศึกษา การบริหารงาน โดยใช้ฐานข้อมูลเพื่อนำ มากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการ มีการบริหารงานโดยใช้ เทคโนโลยีและบูรณาการเทคนิควิธีต่าง ๆ มากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการ นำผลการดำเนินงานที่ ผ่านมาวิเคราะห์ข้อบกพร่องในการกำหนดแนวทางแก้ไขและพัฒนาที่มุ่งสู่อนาคต มีความคิดใน เชิงรุกและสร้างแรงบันดาลใจให้เพื่อนร่วมงานเกิดความคิดริเริ่มในการทำงานและการแก้ปัญหา มีทักษะและไหวพริบในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สามารถสร้างและเชื่อมโยงความรู้จาก ประสบการณ์ เดิม และใหม่เข้าด้วยกันได้ มีความรอบรู้ในสถานการณ์ สามารถวิเคราะห์และ นำไปสู่การปฏิบัติเพื่อสร้างสรรค์และพัฒนาหน่วยงานได้

4. จากผลการวิจัยประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านความสามารถใน การแก้ปัญหาภายในโรงเรียนและด้านความพึงพอใจในงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จึงเสนอแนะว่า

สถานศึกษาควรมีการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการและความสามารถของผู้เรียน มีการพัฒนาสื่อการเรียนสอนให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทุกระดับชั้นของสถานศึกษาอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ การเข้าศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นของนักเรียนอยู่ในระดับที่น่าพอใจ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 กับประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยวิธีวิจัยแบบผสมผสานเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก
2. ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 กับประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ด้วยวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมหรือวิจัยปฏิบัติการเพื่อนำไปปรับประยุกต์ให้เหมาะสมกับสถานศึกษาแต่ละแห่ง และเขตพื้นที่การศึกษาที่มีความแตกต่างกัน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี